

PLAN POSTUPANJA

KOD UGROZA U URBANOM OKOLIŠU KAMPUSA SVEUČILIŠTA U RIJECI

UPUTE ZA STUDENTE, DJELATNIKE I POSJETIOCE SVEUČILIŠTA U RIJECI

Pripremio:

mr. sec. Dinko Jurjević, koordinator Službe zaštite na radu i zaštite od požara Sveučilišta u Rijeci

Recenzija:

Prof. dr. sc. Tonči Mikac, prorektor Sveučilišta u Rijeci

Rijeka, travanj 2012.

SADRŽAJ:

OPĆE UPUTE U SLUČAJU UGROZE	2
ALARMI UZBUNJIVANJA – KOD ZVUČNOG ALARMA	3
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ OLUJNOG VJETRA NA KAMPUSU	4
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ SNIJEGA I POLEDICE NA KAMPUSU	6
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ POTRESA	7
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ UDARA GROMA	8
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ POŽARA NA OBJEKTIMA ILI U KRUGU KAMPUSA	9
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ KONTAMINACIJE OKOLIŠA OPASNIM TVARIMA	11
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ EPIDEMIJE	14
PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ NAPADA ŽIVOTINJA	15
OPĆE INFORMACIJE	17
INFORMACIJE – TELEFONSKI BROJEVI	20
INFORMACIJE – TELEFONSKI BROJEVI NA KAMPUSU	21

OPĆE UPUTE U SLUČAJU UGROZE

Prije štetnog događaja (nesreće):

1. Upoznajte se s utvrđenim mjerama i planovima sigurnosti i zaštite za određeni prostor ili sredstvo (objekti Kampusa),
2. Upoznajte se s dodatnim – konkretnim (dodatnim) mjerama zaštite preporučenim za pojedine događaje koji mogu ugroziti Vašu sigurnost (požar, poplava, potres, toplotni val, olujno nevrijeme s grmljavinom, suša, tuča i dr.),
3. Upoznavanje s općim i konkretnim mjerama sigurnosti i zaštite omogućit će Vam lakše prilagođavanje situacijama u kojima možete biti ugroženi ali i postupanje - ponašanje u prostoru u kojem se možete zateći, s obzirom na stvarne uvjete u tom prostoru (infrastrukturu, opremu, broj ljudi, sredstva za spašavanje, spasilačke timove, brzinu reakcije i sl.) i događaj koji ugrožava Vašu sigurnost,
4. Osposobite se za provođenje mjera osobne i uzajamne zaštite. Možete se naći u situaciji koja će zahtijevati Vaše angažiranje u zaštiti i spašavanju života ljudi, imovine i okoliša neposredno nakon nesreće ili za vrijeme njenog trajanja, odnosno prije nego što na mjesto nesreće dođu timovi žurnih službi i operativnih snaga zaštite i spašavanja. U stvarnom životu, osobito kada nastanu katastrofe i veće nesreće, češće se možete naći u takvoj situaciji, prvenstveno iz razloga što organizirane snage zaštite i spašavanja, zbog obima nastalih posljedica, neće biti u mogućnosti istovremeno i žurno odgovoriti na sve zahtjeve za spašavanjem,
5. Koristite svoj mobitel za dodatne informacije,
6. U većini nesreća sustav javne elektrodistribucije, zbog šteta na infrastrukturi, neće biti u funkciji. Zato nabavite tranzistorski radio prijemnik ili koristite prijemnik na svom mobitelu kako biste mogli dobiti upute mjerodavnih institucija o poduzimanju zaštitnih mjera kao i druge korisne informacije koje Vam mogu pomoći u provođenju zaštite i ublažavanju mogućih posljedica,
7. Nikada ne zloupotrebjavajte pozive prema 112 jer to može ugroziti nečiji život.

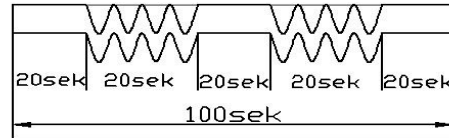
Za vrijeme trajanja štetnog događaja (nesreće):

1. Ako ste pravodobno poduzeli preporučene preventivne mjere, posljedice će biti minimalizirane u odnosu na one najteže moguće,
2. Ne širite paniku, ponašajte se sukladno ranije dobivenim uputama od strane nadležnih institucija, kao i onima dobivenim neposredno prije nesreće ili za vrijeme trajanja nesreće i provodite sve preporučene mjere za pojedinu vrstu nesreće, kako biste najbolje zaštitili sebe, članove obitelji i druge osobe koje su se zatekle u prostoru pogođenom nesrećom te istovremeno, na taj način, ublažili posljedice po zdravlje i živote ljudi te štete na imovini i u okolišu,
3. U svakoj nesreći, odmah po njenom nastanku, započnite primjenjivati mjere osobne zaštite,
4. Ovisno o vrsti nesreće, ako Vam razvoj situacije dopusti, započnite s provođenjem mjera uzajamne zaštite i sa spašavanjem tijekom njenog trajanja (to ćete moći učiniti npr. u slučaju oluje, ali ne i potresa).

Po završetku štetnog događaja (nesreće):

1. Po nastajanju ili po završetku nesreće (ovisno o vrsti nesreće) nazovite broj 112 te dajte izvještaj o nesreći i njenim posljedicama (oslobodite liniju što prije),
2. Ne koristite se bez potrebe javnim prometnicama, oslobodite ih za vozila žurnih i spasilačkih službi,
3. Ako ste kao spasitelj raspoređeni u neku od operativnih snaga zaštite i spašavanja javite se na ranije određeno mjesto, preuzmite opremu i postupajte po nalogima zapovjednika,
4. Započnite ili nastavite s aktivnostima zaštite i spašavanja, odazovite se pozivima čelnika jedinice lokalne samouprave u kojoj živite ili tvrtke u kojoj radite, uključite se u organiziran i integriran sustav zaštite i spašavanja.

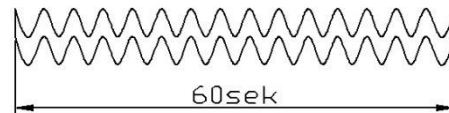
Alarm - Upozorenje na nadolazeću opasnost

Postupak:

1. Pokušajte se informirati o vrsti ugroze
2. Ukoliko se nalazite u zgradi evakuirajte se na otvoreni prostor u slučaju požara ili potresa
3. U slučaju oluje, zagađenja zraka, zračenja i sl. sklonite se u sigurnu zgradu, na niže katove, bliže izlazu
4. Prije napuštanja zgrade zatvorite prozore i vrata, isključite uređaje koji su radili. Ponesite odjeću ovisno o godišnjem dobu. Ponesite i najvrednije predmete (laptop, mobitel i sl.)
5. Mjesto okupljanja na Kampusu je prostor ispred APU

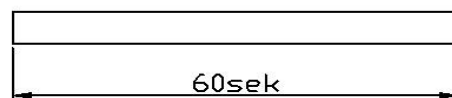
Alarm - Neposredna opasnost

Postupak:

1. Pokušajte se informirati o vrsti ugroze
2. Ukoliko nemate vremena ili mogućnosti za evakuaciju poduzmite mjere prema uputama za vrstu ugroze
3. U slučaju potresa zadržavajte se uz noseće zidove od armiranog betona
4. Ne koristite dizala
5. U slučaju požara pokušajte ugasiti vatru ukoliko je u prvoj fazi razvoja
6. Zatvorite dovod plina i struje
7. Zatvorite prozore i vrata i legnite na pod da se zaštitite od dimnih plinova
8. Pozvati prvu pomoć
9. Pružiti samopomoć
10. Obavijestiti spasioce o svom položaju i težini ozljede
11. Ukoliko niste ozlijeđeni pružite prvu pomoć stradalima
12. Pratiti radio i TV stanice ili se informirajte mobitelom

Alarm - Prestanak opasnosti

Postupak:

1. Potražite suradnike i voditelje objekta
2. Mjesto okupljanja je plato ispred APU
3. Pratiti radio i TV stanice ili se informirajte mobitelom
4. Slučaju potresa ne vraćajte se u zgradu zbog mogućeg ponavljanja potresa
5. U slučaju požara ne vraćajte se u zgradu dok vatrogasci ne odobre ulazak u zgrade

PLAN POSTUPANJA

ZA SLUČAJ OLUJNOG VJETRA NA KAMPUSU SVEUČILIŠTA U RIJECI

UPUTE ZA DJELATNIKE, STUDENTE I POSJETIOCE KAMPUSA

Elementarnom nepogodom smatra se iznenadna velika nesreća koja prekida normalno odvijanje života, uzrokuje žrtve, štetu većeg opsega na imovini i/ili njen gubitak, te štetu na infrastrukturi i/ili okolišu, u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost zajednice da ih sama otkloni bez pomoći.

Elementarnom nepogodom smatraju se požari, poplave, suše, tuča, jak mraz, izvanredno velika visina snijega, snježni nanosi i lavine, odroni zemljišta i druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području, a uzrokuju ih prirodni, tehnički, tehnološki ili biološki događaji.

Kada se proglašava stanje pripreme ili izvanredno stanje zbog olujnog ili orkanskog vjetra?

Prema Zakonu o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/1997) **olujni i orkanski vjetrovi od 8 i više bofora** smatraju se elementarnom nepogodom.

U slučaju da na lokaciji Kampusu izmjerene vrijednosti brzine vjetra odgovaraju klasifikaciji olujnog vjetra (preko 8 bofora) Sveučilište u Rijeci proglasiti će **stanje pripreme za izvanredne situacije**, a za slučaj da brzine vjetra odgovaraju klasifikaciji jake oluje (preko 10 bofora ili 25 m/s), Sveučilište u Rijeci proglasiti će **izvanredno stanje opasnosti od elementarne nepogode** zbog mogućih posljedica uslijed udara predmeta nošenog vjetrom sa zgrada ili okoliša ili uslijed mogućnosti pada osoba od udara vjetra.

Proglašavanje stanja pripreme za izvanredne situacije ili izvanrednog stanja opasnosti

Proglašavanje stanja pripreme za izvanredne situacije ili izvanrednog stanja opasnosti provodi se nalogom Stožera za zaštitu i spašavanje Sveučilišta u Rijeci i/ili Odlukom Rektora (na inicijativu Senata, Prorektora, Dekana, Pročelnika sastavnice, Stručnih službi ili Službe za zaštitu na radu i zaštitu od požara), ili proglašenjem elementarne nepogode od strane Vlade RH ili Župana PGŽ.

Proglašavanjem stanja pripreme za izvanredne situacije ili izvanrednog stanja opasnosti sve institucije, djelatnici i studenti Sveučilišta u Rijeci na lokaciji Kampusu trebaju se pridržavati odredbi ovog Postupnika, odnosno:

- Stožer za zaštitu i spašavanje mora informaciju o proglašavanju stanja pripreme za izvanredne situacije ili izvanrednog stanja prosljediti Upravama svih sastavnica, uredništvu mrežnih stranica Kampusu, Rektoratu te sredstvima lokalnog javnog informiranja;
- Stožer za zaštitu i spašavanje nakon proglašavanja stanja pripreme za izvanredne situacije ili izvanrednog stanja mora prilagoditi organizaciju tehničke službe organizaciji temeljenoj na interventnim skupinama;
- Sastavnice Sveučilišta u Rijeci smještene na Kampusu za slučaj proglašenja stanja pripreme za izvanredne situacije moraju obavijestiti svoje djelatnike i studente o zabrani kretanja u određenim prostorima urbanog okoliša koji će za tu zabranu biti propisno označeni, te za slučaj proglašenja izvanrednog stanja opasnosti prekinuti sve svoje redovne aktivnosti (nastavu), i tome obavijestiti sve svoje djelatnike i studente uz mjere evakuacije s Kampusu.

Osobe odgovorne za provođenje aktivnosti temeljem odluke o proglašenju stanja pripreme za izvanredne situacije ili izvanrednog stanja opasnosti su resorni Prorektor, Dekani, Pročelnici sastavnica, a u tehničkom smislu Voditelj tehničke službe. Navedene osobe postupaju prema Postupniku za slučajeve elementarnih nepogoda i Planovima zaštite i spašavanja Sveučilišta u Rijeci* i PGŽ-a.

Postupak u slučaju proglašenog stanja pripreme za izvanredne situacije i/ili izvanrednog stanja opasnosti zbog olujnog ili orkanskog vjetra

Postupak ako ste u jednoj od zgrada Kampusu:

- Dobro zatvorite sve prozore i vrata;
- Odmaknite se od prozorskih stakala u unutrašnjost građevine;
- Ako se očekuju orkanski udar vjetra ili pojava pijavice, sklonite se na niže katove zgrade;
- Ne koristite dizalo;
- Za slučaj proglašenja izvanrednog stanja opasnosti prekinite svoje redovne aktivnosti i pristupite aktivnostima evakuacije iz objekata na Kampusu;
- Po prestanku opasnosti uočena oštećenja prijavite službi održavanja.

Postupak ukoliko ste na otvorenom:

- Ukoliko je to moguće sklonite se u zgradu do smanjenja vjetra (oluje ili orkana);
- Do proglašenja izvanrednog stanja opasnosti pridržavajte se odredbi zabrane kretanja u određenim prostorima urbanog okoliša na Kampusu;
- Ukoliko se morate kretati na otvorenom, krećite se u pognutom stavu, uz zavjetrinu, pridržavajući se za rukohvate i čvrste predmete;
- Ukoliko se krećete na otvorenom vodite računa o mogućnosti pada crijepa, elemenata fasade, grana s drveća, otpadnih dasaka, ambalaže i slično;
- Ne sklanjajte se ispod drveća zbog opasnosti od udara groma, loma grana ili rušenja stabla;
- Svoje vozilo sklonite u garažu, a ako to nije moguće parkirajte ga u zavjetrini (ne uz drveće).

Prije dolaska na Kampus provjerite da li je proglašeno izvanredno stanje zbog olujnog ili orkanskog vjetra. Ukoliko se nalazite na Kampusu u trenutku proglašenja izvanrednog stanja postupajte u skladu s propisanim postupcima.

Pozivi

- 1) Po potrebi pozovite broj **112** i/ili prvu pomoć **194** i vatrogasce **193** (vatrogasci pružaju i tehničke intervencije);
- 2) Pozovite djelatnike Tehničke službe Kampusu organizirane u interventne skupine ukoliko postoji potreba. Telefonski broj je istaknut na web stranicama Kampusu.

PLAN POSTUPANJA

ZA SLUČAJ SNIJEGA I POLEDICE NA KAMPUSU SVEUČILIŠTA U RIJECI

UPUTE ZA DJELATNIKE, STUDENTE I POSJETIOCE KAMPUSA

Elementarnom nepogodom smatra se iznenadna velika nesreća koja prekida normalno odvijanje života, uzrokuje žrtve, štetu većeg opsega na imovini i/ili njen gubitak, te štetu na infrastrukturi i/ili okolišu, u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost zajednice da ih sama otkloni bez pomoći.

Elementarnom nepogodom smatraju se požari, poplave, suše, tuča, jak mraz, izvanredno velika visina snijega, snježni nanosi i lavine, odroni zemljišta i druge pojave takva opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području, a uzrokuju ih prirodni, tehnički, tehnološki ili biološki događaji.

Kada se proglašava izvanredno stanje zbog snijega i poledice?

Prema Zakonu o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/1997) snijeg i poledica se smatraju elementarnom nepogodom ako uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

U slučaju da na lokaciji Kampusu napada velika količina snijega ili se zalede pješačke šetnice i prilazi, Sveučilište u Rijeci proglasiti će izvanredno stanje opasnosti od elementarne nepogode zbog mogućih posljedica pokliznuća djelatnika, studenata i posjetioca Kampusu.

Proglašavanje izvanrednog stanja opasnosti

Proglašavanje izvanrednog stanja opasnosti provodi se nalogom Stožera za zaštitu i spašavanje Sveučilišta u Rijeci i/ili Odlukom Rektora (na inicijativu Senata, Prorektora, Dekana, Pročelnika sastavnice, Stručnih službi ili Službe za zaštitu na radu i zaštitu od požara), ili proglašenjem elementarne nepogode od strane Vlade RH ili Župana PGŽ.

Proglašavanjem izvanrednog stanja opasnosti sve institucije, djelatnici i studenti Sveučilišta u Rijeci na lokaciji Kampusu trebaju se pridržavati odredbi ovog Postupnika, odnosno:

- Stožer za zaštitu i spašavanje mora informaciju o proglašavanju izvanrednog stanja opasnosti prosljediti Upravama svih sastavnica, uredništvu mrežnih stranica Kampusu, Rektoratu te sredstvima lokalnog javnog informiranja;
- Stožer za zaštitu i spašavanje nakon proglašavanja izvanrednog stanja opasnosti mora prilagoditi organizaciju tehničke službe organizaciji temeljenoj na interventnim skupinama;

Osobe odgovorne za provođenje aktivnosti temeljem odluke o proglašenju stanja pripreme za izvanredne situacije ili izvanrednog stanja opasnosti su resorni Prorektor, Dekani, Pročelnici sastavnica, a u tehničkom smislu Voditelj tehničke službe. Navedene osobe postupaju prema Postupniku za slučajeve elementarnih nepogoda i Planovima zaštite i spašavanja Sveučilišta u Rijeci* i PGŽ-a.

Postupak u slučaju proglašenog izvanrednog stanja opasnosti zbog snijega i poledice

- Temeljem proglašenja izvanrednog stanja opasnosti pridržavajte se odredbi zabrane kretanja u određenim prostorima urbanog okoliša na Kampusu i koristite samo očišćene putove, posipane pijeskom i solju;
- Pripremite se za led i hladnoću prikladnom obućom i odjećom;
- Ukoliko se morate kretati na otvorenom, krećite se pridržavajući se za rukohvate i čvrste predmete;
- Ne koristite vozilo ukoliko nemate zimsku opremu;
- Zaklonite se u zgradu do završetka čišćenja putova do autobusnih stanica i garaža.

Prije dolaska na Kampus provjerite da li je proglašeno izvanredno stanje opasnosti zbog snijega i poledice. Ukoliko se nalazite na Kampusu u trenutku proglašenja izvanrednog stanja postupajte u skladu s propisanim postupcima.

Pozivi

- 1) Po potrebi pozovite broj **112** i/ili prvu pomoć **194** i vatrogasce **193** (vatrogasci pružaju i tehničke intervencije);
- 2) Pozovite djelatnike Tehničke službe Kampusu organizirane u interventne skupine ukoliko postoji potreba. Telefonski broj je istaknut na web stranicama Kampusu.

PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ POTRESA

Unutar područja Kampusa registrirani su lokalni rasjedi.

Područje obuhvata nalazi se unutar područja 7+ stupnja Merkalijeve ljestvice

Nije poznata otpornost zgrada unutar Kampusa na potres.

Zbog velikih staklenih površina može se predvidjeti pucanje i padanje stakala i problem pri evakuaciji staklenim stubištima.

Moguća je smrtna posljedica uslijed zatrpavanja, pada predmeta, požara i eksplozija uslijed istjecanja plina, električni udari i trovanje plinovima.

Postupak prije potresa

Informirajte se o mogućim posljedicama potresa. Provesti vježbu sklanjanja i evakuacije. Upoznati se sa putovima evakuacije u zgradi u kojoj radite ili studirate. Doznajte mjesta na kojima se nalaze ventili plina, vode i glavna sklopka za električnu energiju, aparati za početno gašenje požara i kutije prve pomoći. Osposobite se za pružanje prve pomoći i gašenja požara.

Saznajte što više o potresima i postupku ako do njega dođe. Pripremite komplet za preživljavanje na radnom mjestu. Uklonite sve nesigurne predmete zbog mogućnosti pada.

Postupak prilikom potresa

- Hitno napustite zgradu ukoliko je moguće i pri tome ne koristite dizalo,
- Ukoliko ste daleko od izlaza zauzmite položaj ispod stola, stanite uz ovratnik vrata ili čvršći namještaj,
- Uđite u prostor uz noseće zidove od armiranog betona,
- Ukoliko ste vani odmaknite se od zgrade zbog mogućeg pada predmeta te organizirajte pomoć.

Postupak poslije potresa

- Ostanite mirni, ne širite paniku,
- Pokušajte pomoći sebi i ozlijeđenima,
- Pokušajte ugasiti požar ukoliko je izbio,
- Isključite vodu, plin i struju,
- Izađite na otvoreno,
- Slušajte vijesti i upute dežurnih službi,
- Izbjegavajte vožnju automobilom.

Poslije svake ugroze, ukoliko je moguće, okupite se ispred APU i pokušajte kontaktirati svoje kolege.

PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ UDARA GROMA

Opasnosti udara groma moguće je izbjeći usvajanjem određenih pravila ponašanja:

- ako ste u zidanom objektu izbjegavajte stajati kraj prozora, otvorenih vrata, kamina, metalnih stupova i metalnih predmeta, kao što su slavine, utičnice i električni prekidači,
- korisno je pravilo 30+30: kada vidite munju i možete nabrojiti do 30 sekundi dok čujete grom, morate potražiti sklonište. Najmanje 30 minuta od posljednje viđene munje i groma ne smijete izlaziti iz skloništa,
- mobilne ili radio uređaje ne koristite nego ih dobro spremite u ruksak te ih tako zaštititi od oštećenja,
- mokra užeta mogu voditi grom,
- nemojte stajati u velikoj skupini nego se raspršite kako bi u slučaju udara munje, ista zahvatila manje osoba,
- izbjegavajte ekspanirane točke, posebno osamljena stabla,
- izbjegavajte nositi metalne predmete (cepine, sajle, ljestve, klinove),
- izbjegavajte prostor blizu strujnih vodova, stupova žičara i dalekovoda,
- munja može biti i 15 km ispred oluje, ide horizontalno te može udariti iz vedrog neba,
- na kraju oluje, munje su jednako opasne kao na početku,
- gumeni đonovi i gumena odijela nisu zaštita od groma,
- na otvorenom prostoru birajte najniža mjesta, škrape, i udoline ako nemaju vode,
- ako ste ipak na otvorenom, čučnite i pognite se naprijed stavljajući ruke oko koljena. Ako je moguće stavite ispod sebe izolacijski materijal kao što je uže, jakna i sl. Nemojte ležati ispruženo na zemlji,
- ako osjetite pucketanje i podizanje kose (kosa se nakostriješi) ili vidite plavu aureolu oko objekata, radi se o električnoj aktivnosti oko vas i morate to područje napustiti što je prije moguće; ako ne možete, čučnite na stopala i spustite glavu i rukama ne dodirujte zemlju,
- kleknite na koljena ili sjednite na prekrižene noge jer je čučanje iscrpljujuće i može se izdržati svega nekoliko minuta. Osnovna je logika ovog položaja smanjiti tjelesnu visinu i što manjom površinom tijela dodirivati tlo. Rukama pokrijte oči i uši kako bi spriječili ozljede bubnjića i očiju.

Najbolja zaštita od munje je izbjegavanje olujnog vremena sklanjanjem u zatvoreni prostor.

PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ POŽARA NA OBJEKTIMA ILI U KRUGU KAMPUSA

U slučaju požara obavezno postupite na slijedeći način:

- pokušajte ugasiti požar u samom začetku, dok je malen, ukoliko još ne ugrožava prisutne osobe ili vas,
- napustite prostor ukoliko je nemoguće ugasiti požar,
- evakuirajte prisutne,
- pozovite vatrogasce,
- aktivirati ručne javljače požara ukoliko postoji vatrodjava, a još nije aktivirana,
- isključiti dovod plina i struje,
- zatvoriti prozore i vrata,
- pružite pomoć,
- vodite akciju dok operativu ne preuzme odgovorna osoba Sveučilišta ili pristigli vatrogasci,
- pokušajte ukloniti opasnost odnosno ugasiti požar ako to možete učiniti bez opasnosti za sebe ili druge. Ako ne možete sami ugasiti požar nazovite bez odlaganja vatrogasce,
- ako ste samo posumnjali u požar tako da ste primijetili dim ili osjetili miris plina koji izlazi iz instalacije ili plinske boce, nazovite bez bojazni 112 odnosno vatrogasce na broj 93,
- ukoliko u prostoru postoji vatrodjava koja se aktivirala to ne znači da su vatrogasci obaviješteni o požaru. Svakako nazovite vatrogasce,
- zatražite pomoć radnika, studenata ili prolaznika,
- pokrenite evakuaciju ljudi i imovine iz ugroženog prostora,
- vodite akciju dok ne dođe osoba koja je dužna za njeno provođenje i preuzme komandu,
- moguće posljedice događaja ne treba podcjenjivati niti precjenjivati,
- ne upadajte u paniku već je sprječavate,
- pobrinite se da netko sačeka vatrogasce na ulazu u objekt i zapovjedniku postrojbe prenese bitne informacije,
- ukoliko je to moguće, pobrinite se za očuvanje tragova nesreće. Namjerno uništavanje ili prikriivanje tragova nesreće može se tretirati kao kazneno djelo.

Kada gasite požar, postupajte na sljedeći način:

- Djelujte oprezno, ali bez odgode;
  - pokrenite evakuaciju osoba. Spašavanje ima prednost pred gašenjem,
- Izbjegavajte dim;
  - izbjegavajte udisati produkte izgaranja,
  - već nakon kratkog izlaganja dimu osoba gubi svijest, što dim često čini opasnijim od samog plamena. Većina ljudi stradava uslijed gušenja ili trovanja produktima izgaranja. Znajte da zona zadimljenija može biti stotinama puta veća od zone djelovanja plamena. Stanovi i zgrade su tako građeni da sprječavaju širenje požara i produkata izgaranja iz jedne u drugu prostoriju u određenom vremenskom razdoblju,
- Ne približavajte se požaru dok vatrogasni aparat ili druga oprema nije spremna za gašenje. Zaštitite otkrivene dijelove tijela odjećom;
- Ograničite širenje požara;
  - ako ne možete ući u prostor zahvaćen požarom, nastojite ograničiti širenje požara zatvaranjem vrata i prozora. Uklonite gorivi materijal – zavjese, tepihe. Ne izlažite sebe nepotrebnoj opasnosti,
  - ako se nalazite ispred prostorije unutar koje je požar u fazi tinjanja već duže vrijeme, ne otvarajte naglo vrata. U takvim uvjetima može doći do naglog paljenja vrućih produkata izgaranja! Gašenje prepustite vatrogascima.
- Držite se što niže podu. Temperatura je viša u gornjim dijelovima prostorije, gdje je i više produkata izgaranja, odnosno vrućeg dima;
- Gašenje;
  - ne podcjenjujte male požare,
  - gasite požar u sagnutom položaju. Ukoliko je jako isijavanje požara nađite zaklon,
  - na otvorenom prostoru gasite niz vjetar. Pazite da vas ne zahvati plamen ili ne popraska zapaljiva tekućina koju gasite. Zato počnite gasiti iz udaljenosti od oko 5 metara,
  - gasite samo ako sebe i svoje bližnje ne dovodite u opasnost. U protivnom napustite prostoriju i zatvorite vrata i prozore.
- Imajte na umu da ćete moći pogasiti samo male požare u početnoj fazi. Ukoliko je požar u razbuktanoj fazi, toplina i produkti izgaranja onemogućavaju pristup. Tada zatvorite prozore i vrata da se požar dulje zadrži u prostoriji gdje je i nastao;

U krugu Kampusa mogući je požar u zgradama i požar u okolišu (stabla, raslinje i sl.). Požar se izrazito brzo širi u kuhinjama, laboratorijima, arhivama, spremištima i radionicama. Odmah ih napustite ako ne možete pogasiti požar s priručnim sredstvima za gašenje. Eksplozija je moguća od plinskih instalacija, plinskih boca i automobila. Opasnost dolazi iz laboratorija, kuhinja i radionica ili radnika koji rade s bocama acetilena ili butana.

Svaka fizička i pravna osoba odgovorna je za neprovođenje mjera zaštite od požara, izazivanje požara, kao i za posljedice koje iz toga nastanu. Fizičke i pravne osobe dužne su policijskoj upravi, neposredno ili putem centra 112, prijaviti nastanak požara i sve informacije o požaru.

Preventivni postupci

Potrebno je kontrolirati sredstva gašenja, aparate za početno gašenje požara i hidrante.

Ukloniti stabla u blizini objekata. Oslobodite protupožarni put i pravce evakuacije. Sprovesti vježbe evakuacije. Uklanjati zapaljive tvari. Držati se propisa u svezi količine zapaljivih tekućina i tvari. Dozvoljeno je držanje najviše 20 litara lakozapaljivih tekućina (benzin, aceton, razrjeđivač) i 2000 litara zapaljivih tekućina (lož ulje, jestivo ulje) i do 30 kg plina u bocama. Napraviti spremište boca sa tehničkim plinovima na otvorenom prostoru.

Ukoliko se temperature ne spuštaju ispod 30 °C lako zapaljive tekućine i plinove je potrebno držati u originalnim pakovanjima na mjestima gdje nisu izloženi visokim temperaturama te rukovati s njima prema uputama na pakovanjima.

Vlasnici odnosno korisnici građevina trebali bi sukladno propisima, normama i uputama proizvođača održavati u ispravnom stanju postrojenja, uređaje, električne, plinske ventilacijske i druge instalacije, dimnjake i ložišta, kao i druge uređaje i instalacije koji mogu prouzročiti nastajanje i širenje požara.

Postavljanje električnih i plinskih instalacija, dimnovodnih i ventilacijskih instalacija mora se povjeriti stručnim osobama, kao i njihovo održavanje.

Ne paliti biljni i ostali otpad u blizini građevina i građevinskih dijelova, zbog mogućeg prijenosa požara s otvorenog prostora na građevine.

EVAKUACIJSKI PUTEVI I ZNAKOVI SIGURNOSTI

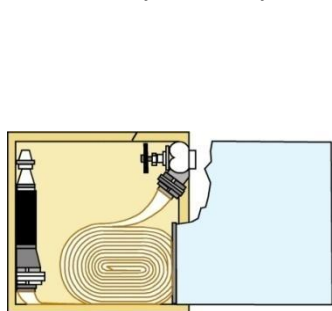
- Evakuacijski put iz objekta moguć je isključivo putem stubišta;
- Za evakuaciju nikada ne koristiti liftove osim u zgradama gdje su dizala označena kao posebni požarni sektor;
- Prilikom evakuacije potrebno je slijediti znakove evakuacije – zelene strjelice;
- U slučaju isključenja rasvjete noću potrebno je slijediti svjetiljke sigurnosne rasvjete koja se nalazi na hodnicima i stubištu;
- Po izlasku iz objekta potrebno je odmaknuti se na sigurnu udaljenost te ne ometati pri radu vatrogasce.

SREDSTVA ZA GAŠENJE POŽARA

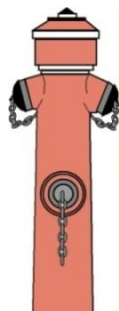
- Početni požar gasi se aparatom za početno gašenje požara. Aparati se nalaze na stubištu;
- Hidranti se koriste kod većeg požara koji se ne može ugasiti aparatom za početno gašenje požara. Prije uporabe hidranata potrebno je isključiti dovod struje isključenjem glavne sklopke;
- Ispred zgrada i uz pločnike nalaze se nadzemni hidranti;
- U zgradama se nalaze automatski i ručni javljači požara te sirene. Dojava se proslijeđuje operateru Protect. Po izbijanju alarma Protect se treba tek uvjeriti da se radi o požaru, zato je potrebno svakako nazvati vatrogasce.

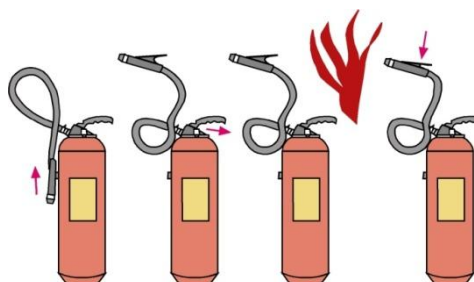
Obavezan smjer evakuacije

Zidni hidrant

Hidrant

Aparat za početno gašenje požara – postupak aktiviranja

PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ KONTAMINACIJE OKOLIŠA OPASNIM TVARIMA

Postupak u slučaju onečišćenja zraka štetnim ili otrovnim plinovima, aerosolima ili prašinama.

Opasne tvari mogu onečistiti zrak bilo iz izvora u Kampusu, industrijskih objekata u okolini te uslijed prijevoza opasnih tvari prometnicama. To su tvari koje za vrijeme proizvodnje, prijevoza, prerade, skladištenja ili korištenja u tehnološkom procesu ispuštaju ili stvaraju zarazne, nadražujuće, zapaljive, eksplozivne, korozivne, zagušljive, toksične ili druge opasne prašine, dimove, plinove, magle, pare ili vlakna kao i štetna zračenja u količinama koje mogu ugroziti život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš na manjoj ili većoj udaljenosti od objekata u kojima se nalaze. Nošeni vjetrom opasne tvari mogu zagađiti područje Kampusa i sa udaljenosti od više kilometara. Potrebno je predvidjeti moguće opasne tvari i informirati se o njihovim svojstvima i mogućim opasnostima.

Mjere: Ispitati opasnost. Postaviti STL. Educirati djelatnike i studente.

Moguća je smrtna posljedica uslijed ulaska opasnih tvari u tijelo udisanjem, kontaktom sa kožom ili gutanjem.

Postupak prije onečišćenja zraka

Upoznajte se sa mogućim plinovima koji mogu ugroziti zdravlje poput amonijaka iz riječke luke ili hladnjače Vir-a, sumporovodika iz rafinerije, benzena ili para ugljikovodika, etilena iz DINE. Iz laboratorija u krugu Kampusu ili obližnje bolnice moguća je kontaminacija otrovima i biološkim opasnim tvarima te u manjoj mjeri radijacije.

Upoznati se sa putovima evakuacije u zgradi u kojoj radite. Osposobite se za pružanje prve pomoći. Saznajte što više o opasnim tvarima i postupku ukoliko dođe do ispuštanja. Pripremite komplet za preživljavanje na radnom mjestu.

Postupak tijekom onečišćenja

Ukoliko je moguće evakuirajte se iz područja kojemu prijete zagađenje. Ukoliko to nije moguće zaklonite se. Sklonite se u zatvoren prostor. Zatvorite prozore i vrata. Na usta staviti maramu ili respirator. Zaštitite oči. Ne jedite, ne pijte i ne pušite. Ne trčati ukoliko nije neophodno zbog dubljeg disanja. Organizirajte pomoć.

Postupak poslije

Ostati miran, ne širiti paniku. Pokušati pomoći sebi i ozlijeđenima. Potražiti hitno pomoć liječnika. Dekontaminirajte se. Presvucite kontaminiranu odjeću. Isperite oči.

SUSTAV UZBUNJIVANJA

U slučaju iznenadne nesreće s opasnom tvari pravovremeno se oglašavaju sirene za javno uzbuđivanje.

S obzirom da nesreće s opasnim tvarima mogu biti raznovrsne, nakon zvučnog signala opasnosti, objavljuju se dodatne upute – važno priopćenje na radiju ili televiziji.

EVAKUACIJA ZA SLUČAJ OPASNIH TVARI

Evakuacija je postupak organiziranog premještanja stanovništva iz ugroženog područja kako bi se izbjeglo štetno djelovanje opasne tvari.

- Informacije o evakuaciji, evakuacijskim putovima i mjestima te mjerama zaštite i spašavanja daje Uprava Fakulteta, Sveučilišta ili Državna uprava za zaštitu i spašavanje putem radija i televizije,
- Smireno, brzim hodom, ne trčeći napustiti kuću,
- Pogledom pratiti kretanje opasne tvari,
- Krećite se okomito na smjer puhanja vjetra i najkraćim putem izađite iz ugrožene zone do prihvatilišta za evakuirane,
- Zbog očekivane gužve na prometnicama ili prirode opasne tvari, za evakuaciju koristite osobno vozilo samo ukoliko su date takve upute - u suprotnom ga sklonite s prometnice (bolje je ići pješke ili biciklom),
- Prilikom evakuacije sa sobom treba ponijeti najnužnije stvari (osobne dokumente, zdravstvenu iskaznicu, lijekove, novac i kartice za podizanje novca, higijenski pribor, prikladnu odjeću, trajnu hranu, dječje potrepštine i hranu, vodu u plastičnim bocama, prijenosni radio, ručnu baterijsku svjetiljku).

Važno: Ostavite hranu i piće za domaće životinje, zatvorite vodu, isključite el. uređaje, struju i plin, vrata, prozore. Otvore dimnjaka zabrtvite i oblijepite ljepljivim trakama da manje propuštaju opasnu tvar te zaključajte vrata kuće.

ZAKLANJANJE

Zaklanjanje je postupak zadržavanja stanovnika u zaklonima (kućama, skloništima) kojim se izbjegava izlaganje štetnom djelovanju opasnih tvari. Zaklanjanje se provodi kada se ocijeni da je evakuacija rizična.

Zaklanjanje u kući

- Uđite u prostoriju koja se može dobro zatvoriti (hermetizirati). Poželjno je da u njoj ima tekuće vode,
- Zatvorite vrata i prozor, oblijepite ih ljepljivom trakom i zabrtvite otvore. Minimalna površina po osobi je 2 m²,
- U pripremu za uključenje staviti jedan od el. aparata koji stvara vjetar (ventilator, el. grijalica na hladno, sušilo za kosu) za potrebu ventiliranja prostora,
- Izbjegavajte suvišno kretanje i napuštajte prostorije do oglašavanja zvučnog signala za prestanak opasnosti,
- Upotrijebite zaštitna sredstva (specijalna ili priručna) za zaštitu organa za disanje, očiju, tijela, ruku i nogu,
- Koristite trajnu hranu i piće iz plastičnih boca.

Važno: Zaklonite domaće životinje i ostavite im hranu i piće.

Postupak sa transportnim sredstvima

- Ukoliko se nađete u ugroženoj zoni sklonite vozilo s prometnice, zaustavite motor i hitno se udaljite iz ugrožene zone.

PREPORUKE

Preporuke za smanjenje zagađenosti hrane i vode:

- Daje ih Državna uprava za zaštitu i spašavanje putem radija i televizije,
- Prostoriju gdje se čuva hrana treba izolirati od mogućih štetnih utjecaja opasnih tvari,
- Hrana treba biti u nepropusnoj ambalaži,
- Prije uporabe dobro oprati svježe voće i povrće,
- Ne hraniti i pojititi domaće životinje svježom ispašom i vodom, već hranom iz gotovih zaliha i vodom iz vodovoda ili drugog zatvorenog izvora.

Ostale preporuke za smanjenje kontaminiranosti:

- Kontaminiranu odjeću skinuti i odložiti u plastičnu vrećicu,
- Pažljivo održavati osobnu higijenu, više puta se tuširati i prati ruke.

Opasne tvari su tvari koje za vrijeme proizvodnje, prijevoza, prerade, skladištenja ili korištenja u tehnološkom procesu ispuštaju ili stvaraju zarazne, nadražujuće, zapaljive, eksplozivne, korozivne, zagušljive, toksične ili druge opasne prašine, dimove, plinove, magle, pare ili vlakna kao i štetna zračenja u količinama koje mogu ugroziti život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i okoliš na manjoj ili većoj udaljenosti od objekata u kojima se nalaze.

Pokazatelji nesreća s opasnim tvarima su pojava većeg broja mrtvih divljih i domaćih životinja, ptica, riba i insekata (uz i na površini vode) na istom području, neočekivani mirisi (po češnjaku, gorkim bademima), neuobičajen broj ljudi sa zdravstvenim problemima (mučnina, povraćanje, smetenost, teškoće s disanjem, grčevi, upala očiju, crvenilo kože i osip, plikovi) i umrlih, neuobičajene tekuće masne kapljice koje čine masni film po površinama i vodi, niži oblaci nalik na maglu koji nisu u skladu s okolišem te neuobičajene metalne krhotine (materijal nalik na municiju, posebno ukoliko sadrži tekućinu).

Specijalna zaštitna sredstva za zaštitu organa za disanje, očiju i tijela su zaštitna maske, rukavice, čizme, odijela, pregače, ogrtač i osobni pribor za dekontaminaciju.

Priručna zaštitna sredstva za zaštitu organa za disanje (tampon maska, industrijska maska, respirator, vlažne maramice, krpe, navlaženi zavoji), očiju (naočale slične onima za zaštitu na radu), tijela (kišni ogrtači, vjetrovke i otpornija odjeća od sintetičkog i nepromoćivog materijala), ruku i nogu (rukavice, čizme ili visoke cipele).

ZAŠTITA OD ZRAČENJA

Prirodno ionizirajuće zračenje čine zračenje radioaktivnih elemenata iz tla i svemira. Umjetni izvori ionizirajućeg zračenja koriste se u medicini, industriji i istraživačkoj djelatnosti. Radioaktivni materijal može doći u okoliš iz nuklearnih elektrana i iz drugih postrojenja i ustanova koje koriste radioaktivne tvari, a u području Kampusu iz laboratorija biotehnologije ili obližnje bolnice.

Neke od mogućih mjera zaštite jesu zaklanjanje, odnosno upućivanje studenata i djelatnika da se sklone u zatvorene prostore i jodna profilaksa, odnosno zasićenje štitne žlijezde stabilnim jodom kako bi se spriječio unos radioaktivnog joda i evakuacija, osobna dekontaminacija, kontrola hrane, kontrola vode za piće, medicinsko zbrinjavanje; te dugoročne mjere zaštite (privremeno i trajno preseljenje studenata i djelatnika iz ugroženog područja, kontrola prekograničnog prometa ljudi i robe, različite zaštitne mjere u poljoprivredi, dekontaminacija i druge mjere zaštite okoliša).

Prilikom zaklanjanja u zatvorenom prostoru:

Zatvorite sva vrata i prozore. Postavite vlažne ručnike na otvore i ispod vrata uključite radio kako biste imali najnovije informacije ne prozračujte i ne napuštajte prostor u kojem ste se zaštitili dok ne dobijete informaciju da je opasnost prošla. Ne konzumirajte vodu i mlijeko porijeklom iz ugroženog područja i svježe prehrambene proizvode.

Sklonite se u prostoriju koja ima najmanje prozora i vrata. Isključite sve ventilacijske sustave (grijanje ili klima uređaje). Ako ste bili na otvorenome kad je došlo do radiološkog incidenta i smatrate da ste bili izloženi radioaktivnom materijalu, čim prije se sklonite u zatvoren prostor, svucite svu odjeću te je ostavite u plastičnu vreću koju morate dobro zatvoriti. Ako postoji mogućnost, istuširajte se toplom vodom i sapunom. Kasnije potražite medicinsku pomoć.

PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ EPIDEMIJE

Postupak u slučaju epidemije

Moguće su zaraze i brzo širenje bolesti u studentskoj populaciji. Potrebno je u skladu s propisima i u suradnji sa Domom zdravlja hitno reagirati i spriječiti širenje bolesti. Razvijati kulturu korištenja zaštitnih sredstava.

Postupci nakon proglašenja pojave epidemije zarazne bolesti:

- obvezno slušajte službene upute o poduzimanju i provođenju mjera zaštite koje priopćava Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi, odnosno nadležne osobe iz higijensko-epidemiološke službe. Upute se daju sredstvima javnog informiranja (radio, TV) i službenim napisima u dnevnom tisku,
- dozvolite obavljanje propisanih zdravstvenih pregleda osoba, objekata, proizvoda, uzimanje potrebnog materijala za preglede te poduzimanje drugih propisanih mjera za zaštitu stanovništva od zaraznih bolesti,
- izbjegavajte mjesta, posebno ona zatvorena, gdje se okuplja veći broj ljudi,
- boravite u zatvorenom prostoru svoje kuće, ukoliko ste bolesni, da bolest ne širite, ukoliko ste zdravi da je ne dobijete,
- spriječite dodir djece svih uzrasta, majki uz malu djecu, trudnica, onih koji se oporavljaju od drugih bolesti, bolesnih od drugih bolesti s bolesnima ili sumnjivima na bolest u epidemiji,
- izbjegavajte bliži kontakt sa životinjama čije se zarazne bolesti mogu prenijeti na ljude,
- osobito vodite računa o higijeni prostora, osobnoj higijeni i higijeni životinja s kojima ste u dodiru,
- novooboljelog ili sumnjivog na bolest izolirajte iz zdrave sredine, pružite mu njegu i zatražite mišljenje stručne službe.

Mjere za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti mogu biti: opće, posebne i ostale.

Opće mjere:

- osigurajte zdravstveno ispravne namirnice i predmete opće uporabe, te sanitarno tehničke i higijenske uvjete proizvodnje i prometa istih,
- koristite zdravstveno ispravnu vodu za piće,
- brinite o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima u kući,
- brinite o higijenskom neškodljivom uklanjanju fekalija i drugih otpadnih tvari,
- provedite, ovisno o mogućnosti, dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju u prostoru gdje proizvodite ili prodajete namirnice opće uporabe i hranu, gdje se opskrbljujete vodom za osobne potrebe i u prostoru za hranjenje i napajanje domaćih životinja,
- provedite dezinfekciju, dezinfekciju i deratizaciju u prijevoznim sredstvima namijenjenim za promet namirnica i predmeta opće uporabe te sirovina za njihovu proizvodnju.

Posebne mjere:

- slušajte (radio, TV) i čitajte i slijedite upute nadležne službe za sprečavanje i suzbijanje zaraznih bolesti kako bi mogli provesti neke posebne mjere:
  - rano otkriti izvor zaraze i put prenošenja zaraze,
  - prevesti, izolirati i brinuti za oboljele do mjesta stanovanja do zdravstvene ustanove,
  - prijaviti zaraze odgovarajućoj službi.

Ostale mjere:

- redovito uzimajte propisane lijekove i savjetujte se sa zdravstvenim djelatnicima,
- temeljito i često perite ruke i odjeću i prostor u kojem boravite,
- ne koristite namirnice kojima ne znate porijeklo i koje nisu u zatvorenoj ambalaži,
- namirnice prije uporabe dobro operite i termički obradite,
- opće i posebne mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti prestanite primjenjivati tek onda kada to dozvole nadležne službe koje su proglasile pojavu epidemije.

PLAN POSTUPANJA ZA SLUČAJ NAPADA ŽIVOTINJA

Postupak kod opasnosti od životinja

Postoji opasnost od pasa osoba koje ih dovode u šetnju u Kampus što je dosta rašireno. Mogućnost ugriza zmije postoji u kamenjaru. Postaviti oznake kretanja pješaka u krugu Kampusu. Postoji opasnost od uboda kukaca posebno osa i stršljena. Postoji opasnost najezde kukaca i glodavaca iz deponija smeća napuštene zgrade u sastavu bolnice. Alergije su moguće posebno od ambrozije koja je uočena u korovu.

OPASNOST OD PASA

Izbjegnite sukob

Osnovno pravilo je da sukob sa psom pokušate izbjegnuti po svaku cijenu:

- Ostanite sasvim mirni
- Izbjegavajte brze pokrete i bježanje
- Nemojte psa ga gledati u oči pošto je to prijetnja
- Nemojte se smijati i pokazujete mu zube
- Pokušajte da viknete komandu "SJEDI" ili "STANI"
- Nikada ne okrećite leđa agresivnom psu
- Polako se udaljite kada mu popusti pažnja
- Izbjegnite iznenađenja (kada vidite psa ili grupu pasa potrudite se da čuju da dolazite kako se ne bi uplašili)
- Trudite se da ostavite utisak sigurnosti, ali ne i prijetnje.

Obranite se od direktnog napada psa:

Ukoliko ništa od ovoga ne pomaže morate se obraniti:

- Iskoristite kao oružje štap, torbu ili neper sprej
- Pokušajte ga šutnete u grudi ili glavi
- Nikada nemojte da se spuštate nisko ili na zemlju
- Iskoristite jaknu da zaštitite ruke, a nogama se branite
- Ako imate oštar predmet ubodite ga u njušku
- Vičite kako biste djelovali opasnije i uplašili ga
- Bježite ako možete da pronađete sklonište poput ulaza, drveta ili drugih prepreka.

Načini na koje izazivate pse da grizu:

- NIKADA ne smetajte psu dok jede!
- Kada ga iznenadite – kada mu se prikradate s leđa ili ga iznenadite dok spava. Tada će instinktivno reagirati i ugristi Vas u samoobrani.
- Kada imate nagle pokrete prema vlasniku psa. Pas to može shvatiti kao prijetnju i ugristi Vas kako bi obranio vlasnika.
- Ignorirajte njihovo upozorenje. Ako pas neprestano laje ili reži kada se približavate njegovom teritoriju, krevetu i sl., a vi nastavite to je svjestan poziv da Vas ugrize. Oni Vas upozoravaju da prestanete i zato stanite. Slušajte!
- Neprikladno diranje. Psi općenito ne vole kada im dirate uši, šape ili rep. Neki također ne vole kada ih prevrnete na leđa i mazite po trbuhu.

Isparavan način kako prići nepoznatom psu:

- Prvo, dobite od vlasnika tog psa pristanak da to smijete.
- Ispružite ruku, skupljenih prstiju, dlanova prema dolje, sporo prema psu. Dopustite psu da priđe Vašoj ruci i ponjuši ju.
- Pričekajte pseći "ok.". Ako želi Vašu pažnju, spustiti će glavu, opustiti uši i sam Vam se približiti. Ako pas uši drži prema natrag, sasvim uz glavu, ili reži, nemojte ga maziti.
- mazite psa po glavi ili uzduž leđa. Izbjegavajte dodir trbuha, repa, uši ili šapa.

Što učiniti ako naiđete na agresivnog psa:

- Ostanite mirni. Ako nastavite prilaziti, pas će to shvatiti kao napad.
- Nemojte uspostavljati kontakt očima. To će izazvati psa.
- Nemojte se smijati. Pas će misliti da mu pokazujete zube, a to je poziv na borbu.
- Pričekajte da dođe vlasnik psa i stavi ga na povodnik.
- Poštujte pseće želje! Ako pas laje ili reži, pokazuje nezadovoljstvo Vašim pokretima. Nemojte forsirati.

Što napraviti ako Vas napadne pas:

- Nemojte se micati. Ne možete pobjeći psu koliko god brzo trčali. Trčanje samo još više može izazvati ljutog psa.
- Gledajte u stranu. Gledanje ravno u oči agresivnog psa izaziva.
- Upotrijebite miran, nježan glas. Vikanje, glasan govor i vrištanje mogu samo još više izazvati psa.
- Držite ruke uz sebe savijenih prstiju kako ih pas ne bi uspio izgristi.
- Ako Vas ugrize, ne povlačite. To samo izaziva psa još više. Pokušajte ostati mirni. Probajte mu gurnuti štap ili bilo što imate pri sebi duboko u grlo kako bi ga to zasmetalo i kako bi Vas pustio. Nemojte udariti psa!!! To može samo pogoršati situaciju!
- Ako ste na tlu, sklupčajte se u položaj fetusa. Prekrijte glavu i vrat. Ležite savršeno mirno. Obično je mirna meta psu dosadna pa će se povući.

Slijedeće zapovijedi su ključne kad je riječ o psima i djeci (i vrijede UVIJEK za sve pse i svu djecu):

- Dijete se nikad ne bi smjelo približiti nepoznatom psu.
- Nikad ne smijete trčati od psa ili vrištati.
- Ako se nepoznat pas približava, dijete bi moralo stajati sasvim mirno.
- Ako je pas gurnuo dijete na tlo, trebalo bi se savinuti u klupko i ležati ne mičući se.
- Nikad ne gledati psu u oči.
- Nikad ne ometati psa koji spava, jede ili kuju koja se skrbi oko štenaca.
- Nikad ne maziti psa, ako pas prije toga nije dobro dijete vidio i ponjušio mu ruku. Ne prilazite psu odostraga ni iznenada.
- Nikad se ne igrati s psom bez nadzora nekog od odraslih.

OSJET HLADNOĆE

Osjet hladnoće (u meteorologiji je uvriježen engleski naziv: "wind chill") jest procijenjena temperatura što ju osjeća naša koža izložena vjetru pri određenim temperaturama zraka; dakle, stupanj tog fenomena ovisi o temperaturi zraka i brzini vjetra. Osjet hladnoće, izražen temperaturom, redovito je "niži" od stvarne temperature zraka, sve dok se može primijeniti formula za izračunavanje osjeta hladnoće kada je ta temperatura viša od temperature zraka, govorimo o osjetu topline-odnosno vrućine.

Ekvivalentna temperatura °C:					
Temperatura zraka °C \ Brzina vjetra km/sat	10 °C	5 °C	0 °C	-5 °C	-10 °C
10	8.6 °C	2.7	-3.3	-9.3	-15.3
15	7,9	1.7	-4.4	-10.6	-16.7
20	7.4	1.1	-5.2	-11.6	-17.9
25	6.9	0.5	-5.9	-12.3	-18.8
30	6.9	0.1	-6.5	-13.0	-19.5
35	6.3	-0.4	-7.0	-13.6	-20.2
40	6.0	-0.7	-7.4	-14.1	-20.8
45	5.7	-1.0	-7.8	-14.5	-21.3
50	5.5	-1.3	-8.1	-15.0	-21.8
55	5.3	-1.6	-8.5	-15.3	-22.2
60	5.1	-1.8	-8.8	-15.7	-22.6

Ljudsko tijelo najviše gubi toplinu vlastitim rashlađivanjem-znojenjem, odnosno isparavanjem tjelesne vlage, pri čemu količina izgubljene topline ovisi i o brzini vjetra nad površinom kože: što je vjetar brži, brže se rashlađujemo. Koža većine živih bića reagira na vanjske promjene temperature, nastojeći održati prihvatljivu površinsku temperaturu kako bi se izbjeglo pretjerano ohlađivanje ili zagrijavanje, a kada tijelo počne gubiti bitku, jer vanjski utjecaj niskih temperatura nadjača njegove mogućnosti da održi optimalnu temperaturu, slijedi smrzavanje ili smrt.

Osjet hladnoće se definira samo pri temperaturama zraka nižim od 10°C i vjetru bržem od 4,8 km/h. S padom temperature i jednoličnim vjetrom rashladni efekt vjetra se povećava: npr. pri vjetru brzine 50 km/h, bit će manji rashladni efekt pri temperaturi od 5°C nego pri -10°C. Metoda računanja osjeta hladnoće izazivala je kontroverze među ekspertima, jer se nisu mogli usuglasiti treba li se osjet hladnoće bazirati na hlađenju cijeloga golog tijela, ili pri nošenju odgovarajuće odjeće i obuće ili se treba bazirati na hlađenju najizloženijih dijelova tijela, poput lica. Unutarnji toplinski otpor također je točka prijepora, jer on varira od osobe do osobe pa se uzima (nepouzdana) prosječna vrijednost. Također postoji različit stupanj osjeta hladnoće ovisno o trajanju izloženosti nekoj vanjskoj temperaturi i vjetru, jer je hlađenje najbrže na početku izloženosti, kad je koža još topla. Izloženost vjetru varira i o preprekama na koje vjetar nailazi.

Mjere: Sastaviti protokol ponašanja i djelovanja kod najave olujnog vjetra. Sustavno ukloniti sve slabo učvršćene predmete, stara i suha stabla i grane. Preventiva u pogledu prozora i vrata. Planiranje putova u zavjetrini i postavljanje burobrana. Zbog mogućnosti smrtnog ishoda potrebna je hitna akcija. Ugradnja rukohvata, izradite stazu do autobusne stanice.

MERKALIJEVA LJESTVICA POTRESA

Učinak potresa iskazuje se pomoću Mercalli-Cancani-Siebergove (MCS) ljestvice, koja ima 12 stupnjeva.

Kategorija (stupanj)	Naziv	Ubrzanje (mm/s^2)	Opis
1	Nezamjetljiv potres	< 2.5	Registriraju samo seizmički aparati (seizmograf). Ne izazivaju nikakva razaranja.
2	Jedva osjetan potres	2.5 - 5	Mogu se osjetiti samo u potpunoj tišini, na najvišim katovima visokih zgrada.
3	Lagan potres	5 - 10	Potresi koji se osjete kao prolaz teških vozila ulicom.
4	Umjeren potres	10 - 25	Na otvorenom su gotovo neprimjetni, ali ih u kućama primijeti većina ljudi. Potresi koji oštećuju slabije zgrade.
5	Prilično jak potres	25 - 50	Potres koji njiše slike na zidovima te se ljuljaju lusteri u kućama.
6	Jaki potres	50 - 100	Nikad ne ostane neprimijećen. Ne izaziva značajna oštećenja, najčešće ništa ozbiljnije od pada slika za zidova.
7	Vrlo jak potres	100 - 250	Izazivaju štetu na slabim građevinama. Na prosječnim zgradama mogu se pojaviti manje pukotine.
8	Razorni potres	250 - 500	Mogu oštetiti i novije zgrade te dimnjake, kamene ograde, itd. Na tlu nastaju pukotine.
9	Pustošni potres	500 - 1000	Izazivaju rušenja i znatna oštećenja većina zgrada.
10	Uništavajući potres	1000 - 2500	Zgrade se ruše do temelja. Pojavljuju se deformacije tla. Krive se željezničke pruge. Prekidaju se vodovodne cijevi. Ruše se mostovi i dobro građene drvene zgrade. Nastaju velika klizišta i odroni. Izljevaju se voda iz rijeka i jezera.
11	Katastrofalan potres	2500 - 5000	Dolazi do drastičnog krivljenja željezničkih pruga. Ruše se brane, nosači mostova i skoro svi kameni objekti. Na tlu nastaju velike pukotine.
12	Ekstremno katastrofalni	5000 <	Ruši se sve do temelja što je čovjek izgradio. Mijenja se izgled krajolika, rijeke mijenjaju korito, jezera nestaju.

BEAUFORTOVA LJESTVICA

Beaufortova ljestvica je način određivanja vjetra bez upotrebe instrumenata, definirana učincima vjetra na svoju okolinu. 13 stupnjeva Beaufortove ljestvice (0-12) je određeno po učincima koje vjetar ima na valove, dim, drveće itd. Takva skala vjetra je predložena 1805 godine od britanskog pomorskog admirala Sir Francisa Beauforta (1774-1875). Američki meteorolozi su skalu 1955 proširili na brojeve do 17 za vrlo jake vjetrove.

Bofora	Naziv vjetra	Učinak vjetra na kopnu	Učinak vjetra na moru	Slika	Brzina vjetra
0	tišina	Dim se diže vertikalno u vis, zastave i lišće su nepomični	površina vode kao ogledalo		do 0.3 m/s do 1 km/h
1	lahor	vjetrulja se ne pokreće, može mu se razaznati smjer prema dimu koji se podiže	mrežkanje vode		0.4 - 1.5 m/s 1 - 5 km/h
2	povjetarac	vjetrulja se pokreće, lišće treperi, svilena zastava leprša	mali valići, kreste valića su još prozirne i ne lome se		1.6 - 3.3 m/s 6 - 11 km/h
3	slab vjetar	lišće zajedno s grančicama se neprekidno njiše i šušti, zastava leprša	veći valići, kreste valića se počinju lomiti		3.4 - 5.4 m/s 12 - 19 km/h
4	umjeren vjetar	diže prašinu, suho lišće i papir s tla; zastavu drži ispruženu, njiše manje grane	mali valovi, bijele kreste na vrhovima valova		5.5 - 7.9 m/s 20 - 28 km/h
5	umjereno jak vjetar	njiše veće lisnate grane a i čitava mala stabla	umjereni valovi, puno bijelih kresti na vrhovima valova		8.0-10.7 m/s 29 - 38 km/h
6	jak vjetar	svijaju se velike grane, teško je nositi otvoren kišobran, telefonske žice zvižde	veliki valovi se formiraju, bijele kreste su posvuda		10.8-13.8m/s 39 - 49 km/h
7	vrlo jak vjetar	njiše se neprekidno veće lisnato drveće, hodanje protiv vjetra je otežano	vjetar počinje otpuhivati pjenu sa valova niz vjetar		13.9-17.1m/s 50 - 61 km/h
8	olujni vjetar	njiše čitava stabla i lomi velike grane; sprečava svako hodanje protiv vjetra.	umjereno visoki valovi velike dužine, kreste valova se lome kružno, vjetar nosi pjenu		17.2-20.7m/s 62 - 74 km/h
9	oluja	pomiče manje predmete i baca crijep, čini manje štete na kućama i drugim objektima	visoki valovi, guste pruge pjene niz vjetar, smanjena vidljivost		20.8-24.4m/s 75 - 88 km/h
10	jaka oluja	obara drveće i čupa ga s korijenjem; čini znatne štete na zgradama	vrlo visoki valovi sa velikim visećim krestama, skoro cijela površina je bijela		24.5-28.4m/s 88-102 km/h
11	teška oluja	čini teške štete, na većem području djeluje razorno	ekstremno visoki valovi, sva površina bijela od pjene, vidljivost jako smanjena		28.5-32.6m/s 103-117km/h
12	orkan	opustoši čitav jedan kraj	zrak je ispunjen sa kapljicama vode i pjenom, cijela površina bijena, jako mala vidljivost		32.7-36.9m/s 118-133km/h

INFORMACIJE TELEFONSKI BROJEVI

DRŽAVNI CENTAR 112

U sklopu Službe za sustav 112 djeluje Državni centar 112.

- **ŽUPANIJSKI CENTAR 112 RIJEKA** Ružičeva 16, 51000 Rijeka **Tel:112** Tel: +385 51 330 611

Operativne snage

Službe, zapovjedništva i postrojbe civilne

Vatrogasna zapovjedništva i postrojbe

Gorske službe spašavanja Rijeka i Delnice

Zavod za hitnu medicinu PGŽ

Hrvatski crveni križ, Zajednica društava drvenog križa PGŽ, Gradsko društvo crvenog križa Rijeka i druga društva CK

Lučka kapetanija

- RADIO RIJEKA (95,1 – 100,3 – 102,7 – 104,7 MHz) u 6,30; 7,30; 19,15 sati,
- PRIMORSKI RADIO (96,5 - 104,2 MHz) u 7,45 sati,
- TV KANAL RI u 19,10 sati,
- RiTV u 19,00 sati

112 JEDNOSTAVNI EUROPSKI BROJ ZA HITNE SLUŽBE

Pozivom na broj **112** prijavite hitnu situaciju, nesreću ili prijetnju za ljudske živote, imovinu, okoliš i kulturna dobra. Centar 112 djeluje kao jedinstveni komunikacijski centar za sve vrste hitnih situacija. Broj 112 možete nazvati u **bilo koje doba dana i noći**, neovisno gdje se nalazite u Hrvatskoj. Telefonski poziv je **besplatan**, a možete ga uputiti preko svih mobilnih i fiksnih mreža i sa svih telefonskih aparata **jednostavnim biranjem 112**.

Broj 112 nazovite ako vam je neodgodivo potrebna:

- hitna medicinska pomoć
- pomoć vatrogasaca
- pomoć policije
- pomoć gorske službe spašavanja
- pomoć drugih hitnih službi i operativnih snaga sustava zaštite i spašavanja

ili ako uočite:

- požar
- istjecanje opasnih tvari,
- onečišćenje pitke vode, potoka, rijeka ili mora
- druge pojave koje predstavljaju opasnost za život i zdravlje ljudi ili životinja ili ugrožavaju imovinu, okoliš i kulturna dobra.

Kada zovete 112, recite:

- što se dogodilo
- gdje se dogodilo
- kada se dogodilo
- koliko je unesrećenih
- kakvu pomoć trebate
- tko zove.

Operater koji zaprimi vaš poziv žurno će obavijestiti strukovno i teritorijalno nadležne hitne i inspeksijske službe koje će vam pružiti pomoć ili će poduzeti potrebne zaštitne mjere.

Kako i od koga zatražiti pomoć

Prometna nesreća, požar, iznenadna bolest, osoba zarobljena u pokvarenom dizalu, su događaji koji rijetko koga ostavljaju ravnodušnim. Uočeno je da u tim prilikama ljudi reagiraju različito. Neke ulovi panika, drugi u šoku ne znaju što treba učiniti, a oni prisebniji traže pomoć.

Kako postupiti:

1. stanite i razmislite gdje se nalazite,
2. ovisno o vrsti događaja, zovite 112. Ne računajte da su već drugi dojavili o događaju.
3. govorite polako i razgovijetno, što se dogodilo i da li su ljudi u opasnosti,
4. navedite točnu adresu mjesta nesreće i osobno dočekajte pomoć,
5. budite spremni dati daljnje informacije i osobne podatke (ime i prezime),
6. završite razgovor kada Vam služba koju ste kontaktirali to dozvoli,
7. ne telefonirajte na liniji dok ne dođe pomoć. Služba koju ste kontaktirali možda treba daljnje informacije.

INFORMACIJE

TELEFONSKI BROJEVI NA KAMPUSU

Redoslijed poziva

Poziv	Osobe / Službe	Telefon
Obavezan poziv u slučaju štetnog događaja za koji se ocjeni da je potrebna intervencija stručnih službi.	Služba zaštite i spašavanja	112
	Protect – ophodnja Kampus	091 1675714
Po potrebi.	Prva pomoć	194
Po potrebi.	Vatrogasci	193
U slučaju pljačke, prepada, huliganstva, saobraćajne nesreće i sl.	Policija	192
OPERATIVA I (za manje ugroze problem riješiti na nivou Operative I)	Protect – služba nadzora na Kampusu Žarko Dubrović, dipl. ing. - voditelj Tehničke službe Giorgio Bazzara - voditelj Službe održavanja	091 1675714 091 4800234 091 4800247
OPERATIVA II (ukoliko se nije uspostavila veza sa operativom I)	Za zgradu Rektorata - Tihomir Bašić Za APU - Josip Malnar Za zgradu Filozofskog fakulteta, Učiteljskog fakulteta i Odjela - Ivan Ćiković Za zgradu Građevinskog fakulteta - Mladen Galović Za zgradu Restorana - Arsen Kraljević Za zgradu ZTP-a - Franjo Mirošević Za okoliš - Giorgio Bazzara	091 1329284 091 5224788 091 4800248 091 9012935 099 8184184 099 7024940 091 4800247
OPERATIVA III (ukoliko nije uspostavljen kontakt s Operativom I ili II. Navedene osobe o većoj ugrozi ili kod materijalne štete obavezno pozivaju osobe iz operative I i II)	Dekan Filozofskog fakulteta, Dekan Učiteljskog fakulteta, Dekan Građevinskog fakulteta, Dekan Akademije primijenjenih umjetnosti, Pročelnik Odjela matematike, Pročelnik Odjela fizike, Pročelnik Odjela informatike, Pročelnik Odjela biotehnologije, Direktor ZTP-a Ravnatelj SC-a	051 265602 051 265800 051 265900 051 228880 091 1624456 091 4800244 091 4800236 091 4800225 051 265960 051 584500

Informaciju obavezno proslijediti osobama iz Stožera Kampusa posebno u slučaju ozljeda ili materijalne štete ili štetnog događaja koji je mogao završiti štetom.

STOŽER	prorektor prof. dr. sc. Tonči Mikac, dipl. ing. - voditelj mr. sec. Dinko Jurjević, dipl. ing. - koordinator Žarko Dubrović, dipl. ing - član	091 5425560 091 5008467 091 4800234
ADMINISTRATIVNA PODRŠKA STOŽERU	Željka Ljutić, dipl. oec., administrator	091 2182892
KOORDINATOR POSLOVA ZAŠTITE KONZULTANT	mr. sec. Dinko Jurjević, dipl.ing.koordinator	091 5008467 dinko.jurjevic@g mail.com